

25 juni 2017

IK GELOOF EEN HEILIGE, ALGEMENE, CHRISTELIJKE KERK

Bijbellezing: 1Korinthiers 3

Geloven in de kerk?

Elke zondagmiddag belijden wij met de woorden van de Apostolische geloofsbelijdenis: 'ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk.' Met deze zin zeggen wij nogal wat. Ik zou bijna zeggen: 'met deze zin *durven* wij nogal wat te zeggen...' Ik geloof *de kerk*? Het vertrouwen in de kerk is volgens cijfers van het CBS in onze maatschappij gedaald... Ik geloof *één* kerk? En al die afsplitsingen en discussies dan...? Ik geloof een *heilige* kerk? En al die misstanden dan?

Wij gaan eerst luisteren wat Paulus zegt over de kerk... of beter: wat hij schrijft over de gemeente van Korinthe ... om vervolgens beter onze geloofsbelijdenis te begrijpen als zij over de kerk spreekt.

Het probleem dat de kerk soms zo door en door menselijk lijkt en dat het er in de kerk soms zo volkomen werelds aan toegaat..., dat probleem is niet alleen het probleem van onze tijd, zo begrijp ik uit Paulus brief. Wat dat betreft komen de gemeente van Korinthe uit de eerste eeuw en onze 21^e eeuwse kerk heel dicht bij elkaar. Paulus is heel scherp in zijn bewoordingen, als hij de misstanden van de kerk in Korinthe aan de orde stelt. Paulus schrijft aan de Korinthiërs (vers 1-2): 'wat zijn jullie toch een stelletje onvolwassen kinderen!' Baby's! Jullie kunnen alleen nog maar moedermelk verdragen... als ik jullie zwaardere kost geef, dan kan jullie maag dat nog niet eens aan...'

Wat bedoelt Paulus met dat onvolwassen geloofsleven van de Korinthiërs? Nu, de Korinthiërs waren heel erg bezig met wie zij zelf waren. De een voelde zich geestelijker, wijzer dan de ander. Men wilde heel graag behoren tot een bepaalde hogere stand, de elite van de kerk, die net een stukje meer kennis en meer geloofsbeleving had. Men wilde zich onderscheiden ten opzichte van elkaar in de gemeente. En - zoals gebruikelijk als mensen zich van elkaar willen onderscheiden - beriep men zich daarbij op een bepaalde autoriteit (vers 4): 'ik ben van Paulus'. 'Ik van Apollos' (een collega van Paulus, die Paulus waarschijnlijk is opgevolgd). 'Ik van Cefas' (Petrus). De dienaren van het Evangelie, de voorgangers, werden door de Korinthiërs dus op een voetstuk geplaatst en gebruikt om aan te geven van welke toonaangevende richting men was. 'Van welke kerk ben je? Nou, ik ben van de kerk van ...'

Maar hoe kan je het nu hebben over 'de kerk van'? Paulus zelf en Apollos en Petrus en al die andere voorgangers waren toch slechts *knechtjes* waren van God? Paulus zegt het zo (vers 5-6): ik heb geplant - ja, Paulus is begonnen om de Korintische grond te bewerken - Apollos heeft water gegeven... maar *God* heeft laten groeien. Die namen van voorgangers zeggen helemaal niets over de gemeente. De voorgangers zijn gewone tuinmannen die werken in opdracht van de grote Hovenier!

Kerk = van Christus

Maar Paulus steekt nog een spade dieper, dan alleen te zeggen dat je niet zo aan de namen van je voorgangers moet vastzitten. Paulus zegt: dat je zo aan namen van voorgangers vastzit en jezelf bij die of die richting indeelt, dat laat iets zien over je geloof... en je geloofsidentiteit. Want: ben je pas iemand, als je van die en die partij of kerk bent? Nee, je bent niet iemand als je die en die volgt. Je bent iemand... je mag iemand zijn... omdat je van Christus bent! Je bent van Christus (vers 23)! En dat is zoveel mooier... en zoveel grootser dan dat je van een of andere partij of richting of persoon bent.

Wat is het eigenlijk bijzonder mager om te zeggen: 'ik ben van Paulus, ik ben van Apollos!' Het is namelijk precies omgedraaid (vers 22)! Jij bent niet van Paulus. Nee, Paulus is van jou! En Apollos is van jou. Heel de wereld is van jou. Alle dingen, van het heden en van de toekomst zijn van jou. Want...: je bent van Christus. En als je van Christus bent..., dan heb je de allerhoogste positie mogen ontvangen die je maar kunt bedenken. Dan mag je al burger van het Koninkrijk der hemelen zijn! Dan mag je helemaal vrij zijn. Dan ben je niemand's slaaf meer, je hoeft niemand maar slaafs te volgen. Niet Paulus, niet Apollos. Als je van Christus bent, dan ben je van helemaal niemand en niets meer afhankelijk. Ook niet van geld, van macht, van succes... je bent helemaal vrij. Omdat je *van Christus* bent...

Dat is mooi hè, wat Paulus hier zegt? Ik hoop dat u en ik dat steeds meer gaan beseffen en onszelf steeds meer gaan toe-eigenen: hoe geweldig het is dat je door je geloof van Christus mag zijn en wat dat allemaal heeft te zeggen over je leven van nu. ... Als je van Christus mag zijn..., wat zou het dan bijzonder vreemd zijn om ernaar te streven om ergens bij te horen, om iets te zijn... Wat zou het vreselijk jammer zijn als je bezig bent om voor jezelf een naam te maken... dat je aan allerlei wensen en ambities vast zou zitten... als je door Christus op zo'n hoge positie bent gebracht dat je mag zeggen: 'niets en niemand heeft meer macht over mij, ik ben van Christus'. Ja, zo jubelt Paulus het in een andere brief (de Romeinenbrief) uit: 'noch dood, noch leven, noch heden, noch toekomstige dingen... niets kan mij scheiden van de liefde van Christus!' Ik ben vrij, ik sta onder de macht van niets en niemand, ik heb geen enkele grote naam van wie dan ook meer nodig... omdat ik van Hem mag zijn. Ik hoop dat u ook zo in het leven met al de dingen die op je af komen, al de moeilijkheden en mogelijkheden die je onderweg tegen kan komen... dat u en ik zo in het leven staan: *u bent van Christus* (vers 23).

En met deze woorden 'u bent van Christus' (vers 23) zijn wij weer bij onze kerk terug. Het woord 'kerk' betekent namelijk letterlijk '*van de HEER*'. Precies zoals Paulus de gemeente van Korinthe op het hart drukt: je bent van Christus. Je bent van de HEER.

Zo spreekt de Heidelbergse Catechismus ook over de kerk. De Heidelbergse Catechismus - een van de belangrijkste geloofsdocumenten van onze traditie - vertelt ons van het diepste geheim van de kerk, namelijk: dat zij van de HEERE is. De Heidelbergse Catechismus zegt het zo in een vraag en in een antwoord:

Wat gelooft gij van de heilige algemene Christelijke Kerk?

Dat de Zoon van God (de HEER) uit het hele menselijke geslacht zich een gemeente tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijn Geest en Woord, in enigheid van het ware geloof, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven.'

De kerk is meer dan het kerkgebouw, ook meer dan de gemeente, ja ook nog meer dan alle gemeenten bij elkaar en alles wat wij doen..., want hoe waardevol dat ook allemaal is..., aan al die mensen en menselijke zaken durf ik niet mijn geloof aan op te hangen..., daar geloof ik niet in. Ik geloof *in Christus* Die door het werk van Zijn Geest alle eeuwen door mensen rondom Zichzelf aan het verzamelen is.... Ik geloof in het werk van Christus Die door Zijn Geest mensen tot bekering brengt, mensen samenbrengt om samen God te loven en Hem te dienen in het dagelijks leven.

Ik geloof in dat wereldwijde werk van Christus, dat is de Kerk. Achter al die dingen van de kerk... en in al die dingen van de kerk... ook ondanks al die dingen die soms zo pijnlijk misgaan... zie ik het werk van Christus, van Zijn Geest... Soms heel duidelijk... dan val je stil van verwondering en verbazing, bijvoorbeeld tijdens een belijdenisdienst of een

diep gesprek met een mede-gemeentelid.... 'dat moet van Christus zijn!' ... Soms is dat werk van Christus heel onopgemerkt... door alle menselijke zonden en fouten heen..., maar mag je er toch op vertrouwen dat Christus met Zijn werk verder gaat, Zijn werk van het verzamelen, beschermen en vasthouden van mensen. Dat is ook de Kerk. En daar geloof ik in. Gods werk in onze o zo menselijke geschiedenis.

Heilig

Kerk betekent: van de HEER. Van Christus. En dat is het waarom ik ondanks alles kan zeggen 'ik geloof de kerk'. Omdat *Christus* met Zijn werk... door Zijn Geest... verder gaat om mensen te zoeken, te verzamelen en voor eeuwig te bewaren. Kerk zijn: van de HEER... Maar dit maakt ons ook gelijk duidelijk waarom de geloofsbelijdenis de kerk ook een *heilige* kerk noemt. De kerk is niet heilig, omdat de mensen een klasse hoger zijn wat betreft houding en gedrag. Daar heb ik vorige week zondagmorgen iets over verteld, toen wij het Avondmaal vierden en ik sprak daaraan voorafgaande sprak over de gemeenschap der heiligen. Ik vertelde toen dat aan het Avondmaal niet allemaal geweldige, vrome mensen zitten. Het Avondmaal is niet voor mensen die zelf zo voorbeeldig en onberispelijk zijn. Nee, de kerk is heilig... en kan niet anders dan heilig zijn ... omdat zij van de HEER, van Christus Zelf is.

Heel mooi komt dat ook tot uiting in de voorbeelden die Paulus noemt. Paulus vergelijkt de gemeente namelijk ook met een bouwwerk. Paulus zelf is slechts een bouwmeester, een vakkundige die was belast met het leggen van het fundament. Vers 10: 'overeenkomstig de genade van God die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd en een ander bouwt daarop'. Andere bouwtechnici zijn verder gegaan met het bouwen aan de gemeente. Maar dan vertelt Paulus *wat* voor bouwwerk, *wat* voor gebouw het is, waar zij aan hebben mogen bouwen. Het is *de tempel van God* waaraan zij hebben mogen bouwen! Het gebouw, de gemeente is niet minder dan de tempel van God. De tempel, waar God met Zijn Geest in woont. En daarom zegt Paulus ook dat zij uiterst zuinig moeten zijn op de tempel: breek dit werk niet af, want de tempel van God is heilig. Een heilige tempel. Een heilige kerk, zoals wij in de geloofsbelijdenis uitspreken.

Waarom is die tempel van God heilig? Nu, de tempel van God is niet heilig omdat die stenen zo kostbaar waren en het veelvuldige goud zo bijzonder. De tempel van God was heilig..., omdat *God* er woonde.

Zo wordt ook het volk Israël op dezelfde manier heilig genoemd. Israël was geen haar beter dan de andere volken, maar Israël was heilig, omdat *God* in haar midden wilde wonen. Ook al ging het volk Israël steeds de verkeerde kant op... leefde zij totaal *onheilig*... zij bleef Gods heilige, Gods afgezonderde volk.

U en ik zijn daarom onderdeel van een heilige kerk, zo belijden wij elke zondag. Wij zijn gewone mensen..., zondaren..., maar wij zijn apart gezet (dat is de letterlijke betekenis van 'heilig'), wij zijn apart gezet, geheiligd... omdat God in ons midden wil wonen. Wij zijn Zijn tempel. Zijn heilige tempel, waar Zijn Geest in woont. Heilig, niet omdat wij bijzonder zijn, maar omdat wij bij Christus horen. Van Christus... en daarom heilig.

Heeft de heiligheid van de kerk dan niets met onszelf en ons leven en onze levensstijl te maken? Ja, dat wel, maar dan precies op de manier van het Evangelie: het is niet: eerst heilig gaan leven... en dan 'hopelijk' bij Christus mogen horen. Het is precies andersom: omdat je uit genade bij Christus mag behoren... *moet* je wel heilig leven. Je hoeft niet heilig te worden. Nee: wees, wie je bent. Je bent heilig. Geheiligd. Leef dan ook heilig. Wij mogen kerk zijn. Van de HEER zijn. Je mag een levend lidmaat, ledemaat, van Zijn lichaam zijn. Leef dan ook vanuit die verbinding met Hem. Paulus maakte in zijn brief aan de gemeente van Korinthe

duidelijk wat dat voor hen in hun situatie betekende: geen scheuringen en partijschappen! En ook geen overspel en onzedelijkheid, zo maakt Paulus verderop in zijn brief duidelijk, iets wat blijkbaar in de gemeente van Korinthe ook speelde. Maar zo kan je nog meer voorbeelden noemen van wat een heilig leven betekent.

Wees wie je bent. Je bent heilig. Je ogen zijn heilig waar je tv-programma's en internetsites mee bekijkt. Je handen zijn heilig, wat je doet. Je voeten zijn heilig, waar je naar toe gaat. Je bent heilig, want je bent een lidmaat van een *heilige* algemene kerk, de kerk van Christus.

Wat voor de HEERE geheiligd was, was altijd voor Hem geheiligd. Het heilige vaatwerk dat voor de tempel werd gebruikt, mocht niet dan weer in de tempel gebruikt worden en dan weer even mee naar huis genomen worden om zelf even te koken. Nee: voor altijd geheiligd. En het volk Israël, dat een heilig volk was, was en bleef ook altijd Gods heilige volk. Als je geheiligd bent, dan kan je niet meer neutraal zijn..., dan kan je niet even nu heilig zijn en nu weer gewoon. Nee, dan heeft dat betrekking op heel je leven en heel je levenstijd. 7 x 24.

Ik geloof *een heilige kerk*..., waar ik een levend lidmaat van mag zijn.

Algemeen

Nog één ding, maar dan wat korter: de kerk, die wij geloven, is een heilige, *algemene* christelijke kerk.

Het Griekse woord voor algemeen is 'katholiek'. Je kunt dus ook zeggen: ik geloof een heilige, *katholieke* kerk. Nu 'katholiek' is zo'n woord dat je uit moet leggen omdat dat allemaal associaties oproept. Wat betekent het nu om in een algemene kerk, een katholieke kerk te geloven? Algemeen, katholiek in het Grieks, wil zeggen: allesomvattend. Ik geloof een heilig, allesomvattend kerk.

De kerk... het werk van Christus die mensen om Zich heen verzameld, is allesomvattend: het gaat om heel de wereld, een wereldwijde kerk. Het gaat in de kerk ook om alle mensen, van alle culturen en alle sociale lagen van de bevolking. Niemand uitgezonderd! En daar ging het dus mis met al die partijen en onderscheidingen in de gemeente van Korinthe. Wat jammer als de kerk niet uit diverse groepen, sociale lagen, culturen en nationaliteiten bestaat, maar heel eenzijdig is wat samenstelling betreft...

Algemeen, katholiek, dat is: allesomvattend. Ook allesomvattend wat het geloof zelf betreft. De heilige algemene kerk die deelt *heel het geloof* met elkaar: de totale redding van Christus, het hele Evangelie, Gods definitieve en allesomvattend woord voor je hele ziel en zaligheid. Allesomvattend. Katholiek. Dat is: heel de wereld. Alle soorten mensen. Het geloof in al zijn volheid. Een heilige, katholieke Kerk.

Ik geloof in de kerk?, zo begon ik de preek. Nou, we hoeven niet te geloven in de kerk. Maar we geloven wel in Christus. En de kerk is van Christus. Zijn eigendom. Zijn heiligdom. En daarom kan het niet anders of de kerk komt ook in onze geloofsbelijdenis voor. Het is Zijn werk. Zijn bouwwerk. Zijn woning.

Eén Kerk en één HEER.

Een heilige Kerk, toegewijd en voor altijd verbonden aan haar HEER.

Een gemeenschap van heiligen, die leeft uit alles wat haar HEER haar schenkt, maar die ook wil leven tot eer van deze HEER.

Van deze heilige, algemene christelijke kerk – zo zegt de Catechismus - mag ik een levend lidmaat zijn... en eeuwig blijven...

Prachtig hè om dit te mogen geloven en belijden?